

Ennek nyomait sok apró gödör és olvadt felületű salakmaradvány jelzi, mutatta be *Kovács Béla* természetvédelmi főelőadó.

A kanyargós szerpentinén továbbhaladva a Kőrös-hegy csúcsán emelkedő Vajda Péter-kilátóból gyönyörű panoráma tárult a szemünk elé. A környező tájat megcsodálva ismét buszra szálltunk, és a bakonybéli Szent Mauríciusz-monostort tekintettük meg, vezetett bejárás segítségével.

A nemrég teljesen felújított épületegyüttesben a monostor és a templom történetéről kaptunk tájékoztatást, emellett a monostori gazdaság és a szépen gondozott park bejárása mellett az itt élő bencés szerzetesek mindennapi tevékenységeibe is bepillanthattunk.

A huszárokélopusztai ebéd után hazafelé indulva a Bakony lábánál megbújó, apró településre, Gannára érkezve az Esterházy-templomot és -mauzóleumot látogattuk meg *Nagy Ottó*, a község polgármesterének igen érdekes és magával ragadó stílusú vezetésével.

A kétnapos tanulmányutunk végén köszönetünket fejeztük ki vendéglátóinknak a tartalmas szakmai és kulturális programokért, majd a jövő évi viszontlátás reményében elköszönve tértünk vissza Zalába.

Fűr Tamás titkár, OEE Nagykanizsai H. Cs.

Fotó: **Rosta Katalin, Fűr Tamás**

Családi Nap Saághy István emlékezte jegyében

2022. június 11-én rendezte hagyományos Családi Napját az Országos Erdészeti Egyesület Szombathelyi Helyi Csoportja. A helyszín a Szombathelyi Erdészeti Zrt. központi parkja és az Erdészeti Tudományos Intézet kezelésében lévő Kámoni Arborétum volt.

Az előző napok esős időjárásával szemben gyönyörű napos időhöz volt szerencsénk. A szokásos sült kolbász és szalonna mellett, bundás kenyér is szerepelt a reggeli kínálatában, amelyeket *Galambos István*, *Laki László* és *Döme László* tagtársaink készítették.

A kulináris élvezetek után *Bakó Csaba*, a Szombathelyi Helyi Csoport elnöke (a szeptemberi tisztújító választások során leköszönt tisztéről – a szerk.) köszöntötte a vendégeket, majd tájékoztatást adott a Helyi Csoport 2022. évi eseményeiről.

Horváth Gábor titkár az OEE küldöttgyűléséről számolt be, valamint örömmel tudatta, hogy *Döme László* tagtársunk a Helyi Csoport életében végzett aktív tevékenységéért Elismerő Oklevelet vehet át a gödöllői vándorgyűlésen. Majd ismertette a Családi Nap programját. *Varga Péter* részletes információkkal szolgált a gyermekek számára készített térképes tájékoztató feladatról.

Az elnöki köszöntő és az információk meghallgatása után a Szombathelyi Erdészeti Zrt. központi épületéhez vonultak

a résztvevők, ahol *Saághy István* emléktáblájának megkoszorúzásával ért véget a nap hivatalos része. A koszorúzás előtt *Varga László* ismertette a központi park és a Kámoni Arborétum egykori tulajdonosának életútját, az arborétum létrehozásának történetét.

A nap folyamán a gyermekek *Kámpelné Bitter Adrienn* tagtársunknál tehettek szert izgalmas arcfestésre, valamint egy légvár szolgált a kicsik szórakozását.

A felnőttek részére *Németh Gábor*, a Kámoni Arborétum vezetője tartott vezetett túrát az arborétumban, amely során sok érdekeséget tudhattak meg az érdeklődők az itt található növényekről, az arborétumról.

Egy órára elkészült *Galambos István* által készített vad-disznópörkölt és *Dezső Vilmos* dämflerkenje, amelyek baráti beszélgetés melletti elfogyasztásával ismét lezárult egy kellemes, családi körben eltöltött nap.

Ezúton is köszönjük a Helyi Csoport vezetőségének, a Szombathelyi Erdészeti Igazgatóság munkatársainak, *Németh Gábor* arborétumvezetőnek és a szervezésben, lebonyolításban részt vevő tagtársainknak a színes programokkal teli nap megvalósítását és nem utolsósorban a Szombathelyi Erdészeti Zrt.-nek és az Országos Erdészeti Egyesületnek a rendezvény támogatását.

Horváth Gábor titkár, OEE Szombathelyi H. Cs.

Fotók: **Markó András**, OEE Szombathelyi H. Cs.

Töretlen lendülettel folytatódik a Pannónia találkozók hagyománya

A koronavírus-járvány és az ezzel kapcsolatban bevezetett korlátozó intézkedések miatt 2020-ban elmaradt, 2021-ben pedig csak októberben sikerült megtartani ezt a három ország erdészeti szervezeteit érintő szakmai rendezvényt. Az elmúlt évben az Országos Erdészeti Egyesület Nagykanizsai Helyi Csoportja látta vendégül az osztrák, szlovén és Vas megyei kollégákat, 2022. június 16–17-én pedig a szlovéniai államerdészet maribori központjának erdészei szervezték meg az immár 48. találkozót.

Ezt követően a Dráva szlovéniai szakaszának madárvilágáról kaptunk tájékoztatást, külön kiemelve a védett fajok populációjának legfontosabb jellemzőit.

A délelőtt további részében csónakba szálltunk, és kellemes, de az alacsony vízállás miatt egyes szakaszokon kalandos evezés közben csodálhattuk meg a folyót, és annak part menti erdősávját.

A kétnapos programot ebéddel zártuk, aminek keretében az OEE Szombathelyi és Nagykanizsai Helyi Csoportjá-

nak képviselői, valamint a muraszombati szlovén kollégák megköszönték a szervezőknek a tartalmasan kiváló programot és a baráti vendéglátást. Ugyancsak köszönetüket fejezték ki az osztrák vendégek is, emellett átnyújtották szóbeli invitációjukat a következő évi találkozóra, amely Burgenlandban kerül megrendezésre.

Varga Attila elnök
OEE Nagykanizsai H. Cs.

A találkozó helyszínéül ezúttal a történelmi kisváros, Ptuj és térsége szolgált. Az összesen 12 főből álló vendégcsoportot *Matjaz Vrecl*, *Peter Kolar* és kollégái fogadták erdészeti irodaházukban.

A szívélyes köszöntést követően egy közeli, több évszázados múltra visszatekintő borászat rendezvénytermében két, prezentációval egybekötött előadást hallgattunk meg Szlovénia erdő- és vadgazdálkodásáról.

Megismerhettük a szlovén erdők legfontosabb állomány- és tulajdonviszonyait, fafajösszetételét, az erdőgazdálkodás jellemzőit és célkitűzéseit. A vadászati igazgatás és vadgazdálkodás szervezeti felépítése mellett tájékoztatást kaptunk a legfontosabb vadászható vadfajokról, azok élőhelyéről, populációjuk jellemzőiről. Ha már ott jártunk nem hagyhattuk ki a város alatt húzódó borospincerendszer megtekintését és a helyi borok kóstolását sem.

A nap hátralévő részében a Pohorje-hegység turisztikai központját, Roglát céloztuk meg. Ezen a hegyen épült

meg 2019-ben a látványos, több mint 1000 méter hosszú, 20 méter magasán a fenyőfák teteje közelében kanyargó lombkorona-tanösvény.

Az akadálymentes sétányon egy 37 m magas, többszintes, spirális járdán meghódítható kilátótoronyból vehettük szemügyre az 1500 méteres átlagmagasságban hullámzó, fenyvesekkel borított Pohorje-hegységet.

Ptuj helyén valamikor egy római település állt, melynek nyomai a mai napig felfedezhetők a város utcáin. A régimúlt felidezésére mi is módot találtunk: vacsoránkat festői panorámá-

val rendelkező „római villában” fogyasztottuk el, ahol az ételek elkészítéskor a rendelkezésre álló korabeli recepteket követték.

A hegyek után másnap a Dráva folyó mentén folytattuk tanulmányutunkat. Az ártéri fűz-nyár ligeterdőben a helyi természetvédelmi szervezet két munkatársa fogadott minket.

Előadásuk első részében a Dráva felső folyásának vízgazdálkodásáról, az emberi beavatkozások hatásáról esett szó. A folyó szlovén és horvát szakaszán az 1950-es és 1960-as években több vízerőmű is létesült, ami drasztikusan megváltoztatta a vízjárást és ezen keresztül a parti sáv növényvilágát. A helyi természetvédelem jelentős kapacitásokat és összegeket fordít a megmaradt természetes élőhelyek megóvására, más helyeken pedig annak visszaállítására.

Az OEE Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa 2022. június 21–23. között tartotta soron következő rendezvényét Zala megyében, a megye állami erdőterületeit kezelő erdőgazdaság vendégeként. A rendezvényre korábban bejelentkezett tagtársak vonattal érkeztek Nagykanizsára. Az állomáson a Zalaerdő Zrt. munkatársai barátsággal fogadták a tanulmányúton résztvevőket.

A program a részvénytársaság központjában kezdődött, ahol az impozáns előadóteremben *Rosta Gyula* vezérigazgató fogadta a Szeniorokat, majd kedves köszöntője és munkatársainak bemutatása után rövid áttekintést adott a cég életéről, mindennapjairól.

Kiemelte, hogy a Társaság jó adottságai mellett rengeteget kell dolgozni ahhoz, hogy a számsorokban megjelenő tulajdonosi elvárások évről évre teljesüljenek. Örömmel jegyezte meg, hogy a szakembergárda felkészültsége nagyon jó.

A továbbiakban beszélt az erdőgazdaság átvilágításáról, a KEHI és az Állami Számvevőszéki vizsgálatokról, a Nemzeti Nyomozó Iroda megjelenéséről, a közös (cégcsoport) gépbeszerzések végrehajtásáról, gépbérletekről, a vállalkozói réteg csökkenéséről különösen a fakitermelői brigádok esetén, a véghasználati technológiák nehézségeiről.

Fontos mozzanatként tett említést a turisztikai kínálatban szereplő bor szolgáltató váltásról (villányi helyett helyi zalai termelő), az erdei iskolák kialakításáról, a turisták számának folyamatos emelkedéséről, a horgásztatás örömeiről.

Büszkén beszélt a Magyar Termék Nagydíjas *Lenpelle*t nevű termékről, valamint a 2015-ben elnyert az Év Ökoturisztikai Tanösvénye címről (Csiga-túra).

Beszámolójában kitért a 2013–2018 közötti időszak lucfenyőpusztulására, melynek során kb. 2000 hektár lucost kellett felszámolni és 95%-os előírással KST és KTT-vel felújítani.

A vezérigazgató végezetül áttekintést nyújtott a faipar, a csemetekert és az erdőtelepítés helyzetéről is. Részletes előadását a hallgatóság végig érdeklődéssel figyelte.

A vezérigazgatói tájékoztatója után *Kreiner Roland* vezérigazgató-helyettes tartott vetített képes előadást a Zala-

A csábító Zala

dő Zrt. működését meghatározó ágazatokról.

Ebből a hallgatóság számára kiderült, hogy a cég Zala megye állami erdeit kezeli, fokozottan védett területe kb. 2000 ha, exporttevékenységének fő célállomásai Ausztria, Olaszország, Horvátország, Szlovénia, Csehország. Árbevételének nagy részét a fa értékesítése jelenti.

A fajajösszetétel 2/3-át a bükk, a tölgy és a fenyő adja. A 2022-es év előremetszéséből az látszik, hogy idén jó gazdasági év várható. Az öt hónapi árbevétel 4,5 milliárd Ft. Valamennyi választékcsoportot keresik, a piac jól

Schmotzer András elnök megköszönte a tartalmas előadásokat és a következő napirendi pont, a *Kaán Károly*-szobor koszorúzása előtt felkérte *Ormos Balázst*, hogy beszéljen Nagykanizsa szülöttjéről.

Az előadó, aki az erdészettörténet terén jól tájékozott, a tőle megszokott precízséggel adott ismertetőt. Kiemelte az értékek képviselését, Kaán Károly életének követését, rámutatott a kevesek által ismert tényre, miszerint Kaán-nak kiemelt érdemei voltak a Selmeci Akadémia Sopronba költözésében. Nem véletlen, hogy a koszorú szalagja egyik ágára – *Selmec–Sopron értékeit*

megy, ebből következik, hogy az eredmény is az elvárások szerinti alakul. Fakitermelésük ebben az évben kb. 340.000 m³ körül alakul.

Szervezetük: a központ és 5 erdészet, 373 fő foglalkoztatottal. A vagyonkezelt területük 57.000 hektár, a vadgazdálkodási területük 65.000 hektár. Az alávonat területük nagysága 6300 hektár. 6400 db nagyvadat lönek évente. Az utolsó állami kézben lévő csemeteket a Zalaerdő Zrt. Bajcsai csemetekertje, melynek bruttó területe 61 hektár és évente 10–15 millió csemetét állítanak elő.

A Zalaerdő Zrt. az országban egyedülként 100 km feletti erdei kisvasúti hálózatot üzemeltet. Ebből kb. 33 km-en kirándulókat is szállít, évente nagyjából 20.000 főt.

Az élvezetes beszámoló utolsó harmadában szó esett még az arborétumok, a kilátók, feltártság, közmunkások foglalkoztatásáról valamint a beruházások helyzetéről és annak jövőbeni irányáról.

őrizzük – felirat került. Beszélt az Egyesületünk könyvtárának digitalizációjáról és arról, hogy a Szeniorok által kiadott köteteket is szívesen látná az adatbázisban. Kérte a jelenlévőket, hogy ez ügyben járjanak közbe.

Ezek után a tanulmányút résztvevői levonultak a részvénytársaság előtt felállított Kaán-szoborhoz és a koszorúzás következett, majd átvonultak Kaán volt szülőházához, ahol a trianoni békeszerződés 100. évfordulójára elhelyezett emléktábla előtt hajtottak fejet.

Autóba szállás és Obornakon az erdészeti erdei iskolai szállásunk elfoglalása következett. Megismerve szállásunkat örömmel nyugtáztuk, hogy átgondolt, nagy szakmai igényességgel kialakított – Erdészeti Erdei Iskola minősítéssel rendelkező – helyre kerültünk, ahol nemcsak gyerekek lenni jó!

A csodás környezetben tartotta meg ismertetőjét a Nagykanizsai Erdészeti munkájáról az erdészeti vezetője *Illés György*.

Kb. 11 000 hektáron, változatos termőhelyi körülmények között gazdálkodnak. A főfafaj a tölgy mintegy 40%-ban, a B, Gy, A, Cs, 10-10%-ot tesz ki.

Az erdészeti szervezete 4 műszaki vezető, 1 gazdasági vezető, 1 könyvelő, 1 bérelszámoló, 1 pénztáros. 15 erdészkerület van és egy vasúti rakodó. Fakitermelésük 50-60 000 m³. 3600 ha vadászterületen dolgoznak, melyen két kerületvezető vadász teljesít szolgálatot. 140 db gímszarvast, 50-60 db őzet, és 300 db vaddisznót lőnek évente.

A beszámoló után a terepen folytatták az erdészettel való ismerkedést a Szeniorok, ahol *Kiss Gáspár Levente* erdőművelési ágazatvezető adott tájékoztatót. Kiemelten foglalkozott az átmeneti üzemmódú erdők kialakításáról. E téma nagy érdeklődést váltott ki. Zárporoztak a kérdések, sok vélemény is megfogalmazódott. Az érdekes szakmai nap remek vacsorával zárult. Vacsora után *Führer Ernő* kollégánk meglepetése következett. Egy harmo-

nikáján csodásan játszó zenészt mutatott be. Kiváló hangulat kerekedett, sorjázta a dalok, közös énekléssel fejeződött be a nap.

Másnap reggeli után a Bajcsai Csemetekertben telt a délelőtt. *Babics István* erdőművelési előadó – aki ezer szállal kötődik a csemetekerthez – köszöntője után hat megállóval került bemutatásra a 61 hektáros kert, ahol az előállított csemete mennyisége 10 millió db volt 2021-ben, melyből 90% lomb, 10% fenyő.

Az egész terület hidránsokkal ellátott, öntözhető. Az előállított termékek: magági erdészeti csemeték, iskolázott erdészeti csemeték, félsuhángok, suhángok, karácsonyfa, zöldgally, fenyőtoboz, gyűjtött és pergetett magok. Az ebédet (egytálétel) a csemetekertben fogyasztottuk. Készítőjének ezúton is köszönjük. Azt a figyelmet külön is, amiben a vezérigazgató részesítette a Szeniorokat, mivel a csemetekertben újra találkozhattunk vele.

A tanulmányút Zalakaroson folytatódott, ahol *Filák Attila* fahasználati ágazatvezető adott ismertetőt a látnivalókról, a 2019-ben újjáépített Erdészki-látóról, amit a résztvevők meg is másztak. Nem hiába, mert remek kilátás nyílt a Balaton-felvidéki tanúhegyekre és a környező vidékre. Ezt követően a Szeniorok végigballagtak a Csiga-túra útvonalán és közben rácsodálkoztak a természet szépségeire.

A vacsora utáni esti programban újabb meglepetéssel találkoztak a résztvevők. *Gerely Ferenc* kollégánk kristálytisza furulyajátéka, virtuóz megoldásai nagy tetszést arattak.

A következő nap reggelén búcsúzott a társaság a gyönyörű tájtól és a remek házigazdáktól, akik mindent megtettek azért, hogy a vendég vendégként érezze magát. *Köszönjük!*

A szakmai nap a nagykanizsai Csónakázó-tó, kilátó és környéke bemutatásával folytatódott.

Itt *Herk Tamás* fahasználati műszaki vezető adott információkat a 40 ha területű Csónakázó-tó kialakításáról.

Érdekes megjegyezni, hogy ez egy honvédségi gyakorló volt korábban az ennek megfelelő terepi alakzatokkal. *Földes Kálmán* erdőmérnök kezdeményezésére, hatalmas társadalmi összefogással jött létre végül a csere, és kapta meg a Zalaerdő. Az Zrt. munkája nyomán került átalakításra és nyerte el mai állapotát. A kor igényeinek magas szinten megfelelő, gyönyörű pihenőpark övezi. A tó a Bakónaki-patak felduzzasztásával 3,5 év alatt jött létre. A város egyik jelképévé vált az itt álló kilátó. Teljes átalakításon esett keresztül. 2018-tól látogatható ismét. A felújítást az akkori Földművelődésügyi Minisztérium támogatásával a Zalaerdő Zrt. saját forrásból valósította meg. Ezen a délelőttön Kreiner vezérigazgató-helyettes segítette a többlet információhoz jutást.

Hagyományainkat folytatva Schmotzer András elnök ezen a tanulmányúton is egy-egy téma lezárását követően az „Elhalasztva” kötetünk ajándékozásával köszönte meg a programvezetők munkáját.

A tanulmányút során végig rendet, fegyelmet, szakmaiságot láttunk, tapasztaltunk. Köszönjük Rosta Gyula vezérigazgatónak és valamennyi kollégájának a remek szervezést, az elegáns kiszolgálást. Szép és tartalmas időt töltöttünk Zalában.

Szöveg: **Káldy József**
titkár, OEE SZTTT

Fotó: **Steyer Edina**
PR előadó, Zalaerdő Zrt.

A debreceni kamillás erdészek

Nagyanyáink háztartásában ott sorakoztak a kamrában a mindenféle nyavalyákra bespájiolt csodaszerek. Nálunk a meggybefőtt mellé került nagy barna papírtasakokban a kamilla. Itt a Hortobágy „mellyékén” könnyen hozzá lehetett jutni. Volt, aki a pusztában maga gyűjtötte. A bőszőrményiek meg gyümölcsöt adtak érte a szikvilági úJVárosiaknak.

A kamilla, azaz az orvosi székfű hazánkban *teafű*, *német kamilla*, *Szentiván pipitér*, *nemes pipitér*, *pipiske*, *piperefű*, *anyafű*, *katóka*, *szikfű*, *szüzekanyja*, *anyaméhű*, *bubulyka* neveken is ismert.

Ezt a jelentéktelennek tűnő fehér-sárga virágocskát az ókori egyiptomiak a Napisten ajándékeként, a középkorban pedig a kilenc szent gyógynövény egyikeként tisztelték. Nem véletlenül.

Már az emberiség történetének a kezdetén gyógyhatásából néhányat hamar felismertek, majd az egymást követő évszázadok alatt tudatosult sokféle jótékonyosságának végtelen sora.

Méliusz Juhász Péter debreceni professzor az 1578-ban Kolozsváron kiadott *Herbárium* című könyvében így ír a kamilláról: „*Add innya a sárgaságbeli betegöknek, akiknek sárga az szemök fejére, az hideglelőket hamar meggyógyítja... mérget, sárt kiveszen az emberből, a felet jó véle mosni, fájo sebet gyógyít.*”

A nép a virágjának, azaz drogjának főzetét, porát, illóolaját használta asztmára, hólyagbántalmakra, hörghurutra, bőrkeményedésre, tyúkszemre, ekcémára, megfázásra, szem-, bél-, gyomor-, vese-, epe- és lépproblémákra, szédülésre, fej-, fül- és torokfájásra, köhögésre, aranyérrre, vérzés csillapításra, gyulladásokra, álmatlanságra, sárgaságra, fogfájásra, sebkezelésre, migrénre, női bajokra, emésztési gondokra, idegrendszeri betegségek kezelésére, elvonási tünetek csillapítására, korpásodásra, haj- és arcápolásra, paraziták ellen, valamint a megcsendesült étvágy gerjesztésére.

Májusban és júniusban a hortobágyi kamillát az egyekí, csegei, úJVárosi, nagyiváni emberek „aratták”.

A napközben megszedett zsákokat estére hazatérve adták le a helyi begyűjtőknek. Például ÚJVároson a Hangya Szövetkezet parányi telephelyén.

A gyűjtők jól ismerték a pusztá növényvilágát. Belátták, hogy nem csak a

Kamillamező a Hortobágyon (Fotó: Szilágyi Attila)

lótenyésztésben van „röghatás”. Tudták, a Hortobágy folyótól keletre kevesebb terem, mint nyugatra. Nagyíván határában jobban fejlődött, nagyobb virágú volt a szikfű. Országszerte ezt ismerték, leginkább ezt keresték.

A gyűjtés egy lapát alakú eszközzel történik, ami 35 cm széles és három oldalról peremezett vaslemez. Nyitott oldalán 3-4 mm széles bevágások fésűszerűen sorakoznak. Ebbe a virág szára befér, de a feje fennakad és leszakad. A nyél hossza és elhelyezkedése szerint a lapátot tolhatják vagy húzhatják.

A padláson vékonyan elterített, lassan kiszáradó virágnak messze magasabb az illóolaj-tartalma, mint a negyvenötven fokos levegővel sokkolt és gyorszártított testvéreinek.

Orvosi székfű a gyógyszertárkönyvben

Debrecen város sokszor nem nézte jó szemmel a szikfű gyűjtését, úgy vélték, nincs jó hatása a legelők növényi összetételére.

Az egyik legjobb alfűféle, a gumós perje (*Poa bulbosa* L.) már kalászt vet, de még nem virágzik a kamilla gyűjtésekor. Az a korán kifejlődött kalász, amit a fésű letép a száráról, az már nem lesz része az ivaros szaporodásnak, az alfű terjeszkedésének.

Az első világháborút követően a német gyógynövénykereslet csillapíthatatlan éhsége teremtette meg a magyar kamilla sikerét és világhírnevét. 1940 után a legnagyobb mennyiségben gyűjtött gyógynövény, ami az egyik nemzeti vezértermékké vált.

A Debreceni Magyar Királyi Erdőhivatal 1933-ban, a pusztát birtokló város nevében a szikfű felvásárlásával és szárításával vágott bele a drogtermelésbe.

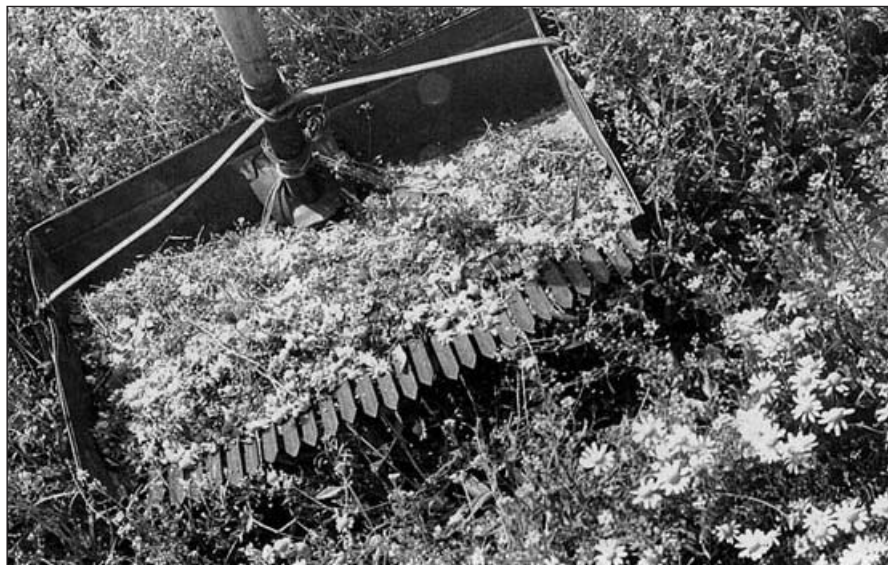
A hortobágyi Mátá-pusztán a megüresedett, nem túl tágas ménesmesteri lakást két kályha beállításával és szellőzőcsövek beépítésével alakították át szárítóházzá és városi beváltóvá.

Az ötmázsányi nyers növény csak húsz óra elteltével vált egymázsányi kelendő szárazságú virággá. Belátták, hogy a légáramlatok másképpen viselkednek, mint azt gondolták. A száraz ájer kiszökött, a nedves meg bennmaradt. Az épület szűkösége némi kiigazítást engedett, ám a szárítás órái alig-alig apadtak...

Sebaj, a mérnök urak kétévnyi tapasztalat alapján kiszámolták, hogy ezzel csak a megtérülés ideje növekszik háromról öt évre. Rendben lesz az. Hát nem lett...

Szikfűgyűjtés a 20. század elején

Szikfűszedő fésű (Fotó: Kunkovács László, 1978)

Két aszályos tavaszt követően csupán itt-ott termett a szikfű, amit ráadásul a jobb ár reményében az élelmes népek igyekeztek kicsempészni a Hortobágyról. Az erdészek áremelésre kényszerültek és éjszakánként erdőleigényt állítottak a „termés” őrzésére.

A tanulságokat jól összegezte *vitéz Tikos Béla* magyar királyi főerdőmérnök. A szikfűgyűjtés és -feldolgozás úgy lehet jövedelmező keresetforrás a város számára, ha befektet egy megfelelő szárító és feldolgozó építésébe, és szigorúan ellenőrzi a gyűjtést és a szállítást. „E nélkül számot nem tevő, de sok gondot okozó filléres jövedelem marad.” A város hamar lemondott a gondokról, kamillával többé nem bolygott...

A tudomány jobbára megfejtette a kamilla „mindenre valóságának” a titkát. Virágfeje sötétkék színű, gyulladásgátló illóolajat a *kamazulént*, valamint görcsoldó *flavonoidokat* és illatos *kumarinokat* rejteget.

Az orvosi székfűnek (*Matricaria chamomilla*) a Magyar Gyógyszerkönyvben szereplő drogjai: maga a virágzat (*Matricariae flos*), s annak folyékony kivonata (*M. extractum fluidum*) és illóolaja (*M. aetheroleum*).

Napjainkban vadon termő és termesztett állományát is hasznosítják. Virágait akkor gyűjtik, amikor fehér nyelles virágszirmai vízszintesen állnak.

A kamilla szárában, leveleiben, gyökerében lévő illóolaj összetétele nem azonos a kamilla virágos részéből ki-

Vitéz Tikos Béla magyar királyi főmérnök

nyert olajával. Illóolaját felhasználják az élelmiszer-, a kozmetikai, az illatszer- és gyógyszeriparban.

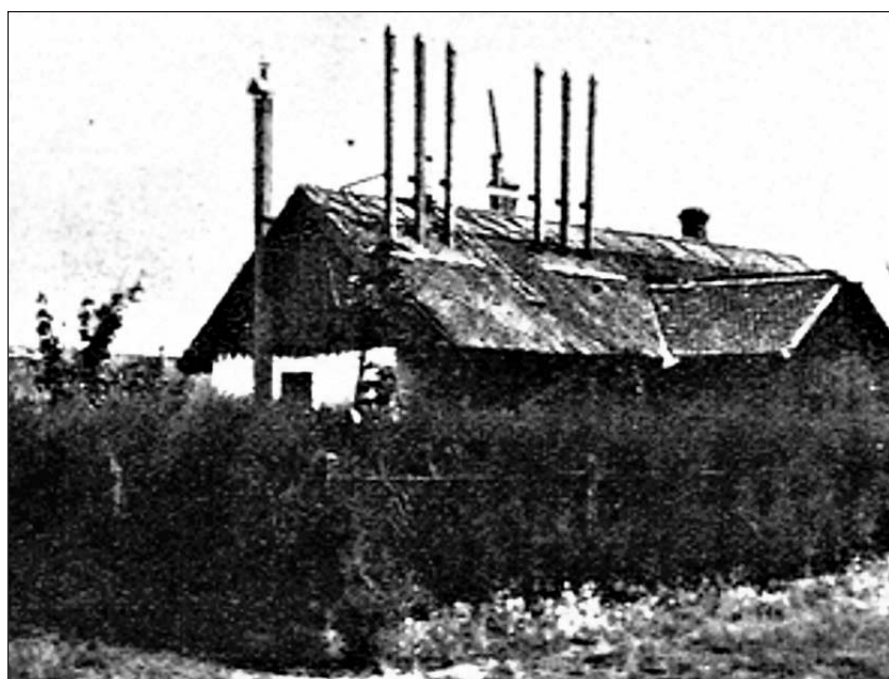
Magyarország őrzi hírnevét Argentína, Bulgária, Egyiptom, Csehország, Németország és Spanyolország, azaz a legfontosabb termesztő országok sorában.

Újvároson a Hangya Szövetkezet egykori parányi telephelye ma már a Herbária hortobágyi bástyája, ugyanitt székel a Pusztadrog társaság és osztozik a kamillás piacon.

2015 óta az „Alföldi kamillavirágzat” hungarikum. A szárítóként használt ménesmesteri ház Mátápusztán még áll, a debreceni kamillás erdészek emlékét is őrzi...

Gencsi Zoltán

okl. erdőmérnök, turisztikai és természetvédelmi szakreferens
NYÍRERDŐ Zrt.

Szárítóbáz Mátán

Erdészeti gyűjtemények VIII.

Korsók

Sörivásra tradicionálisan füles korsókat használnak évszázadok óta. Ezeknek az anyaga leggyakrabban üveg volt, de készülhettek cserépből vagy mázas cserépből is. Egykor, a Selmechányán tanuló soknyelvű hallgatóság különféle csoportokba tömörülve alakította ki alapvetően német hagyományokra épülő, folyamatosan változó közösségi szokásait. A korabeli diákhagyományok részeként már ismertek voltak sajátos díszítésű söröskorsók. Ezek közül a soproni Erdészeti múzeum számosat őriz a gyűjteményében, közülük a legrégebbi 1876-ból származik.

A selmeci diákhagyományok a II. világháború után erőteljesen visszaszorultak. Hatalmas áttörést az 1971-es Vadászati világkiállítás hozott. Erre az alkalomra készült el a walden modern kori változata, innentől kezdve hordják ismét a soproni egyetemi hallgatók.

Az Erdőmérnöki és a Faipari Mérnöki Karok 1971-ben valétáló hallgatói készítették valétálásukra, évtizedek után ismételt díszkorsót. Mindezt egy alapítólevélben hagyták örökül a következő évfolyamoknak.

A díszkorsó célja, hogy „Emlékeztesse a valétáló hallgatókat a Sopronban együtt eltöltött évekre”. Az ebben leírtak szerint a végzős hallgatók díszkorsóval ismerték el azok munkáját, segítségét, akik az adott évfolyamért a legtöbbet tették. Az alapítólevél szerint „A díszkorsót minden évben új formában kell elkészíteni”.

Az erdészekorsók többsége a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karához kötődik. Készítésük kapcsolatba hozható a szakestélyekkel, a soproni egyetemisták sajátos ünnepeivel.

A korsók elsődleges funkciója, hogy a diákok a szakestélyeken ebből igyák a sört. A korsók mérete, anyaga, színvilága, díszítése rendkívül változatos

képet mutat. Kiválasztása általában a szakestélyt szervező kisebb csoport feladata.

Az alapanyagok között megtalálható az üveg, a mázas cserép, a porcelán és olykor a fa is. Ritkábban fedeles korsók, azaz kupák is készülnek.

Napjainkban a kiemelt szakestélyekre készítenek korsókat az egyetemisták. Első évben készül a balek pohár vagy korsó, amely leggyakrabban üvegből készül, gravírozva. Ezt a Firmák készítetik, és avatnak fel vele a balekkeresztelő szakestélyen.

A firmakorsó a firmaavató szakestélyre készül. A legdíszesebb a valétakorsó, amely 1971 óta állandó eleme a Valéta-szakestélynek. Sokszor a végzős évfolyam névsora is rákerül.

A balekkeresztelő szakestélyek poharának díszítése egyszerűbb, míg a

valéta-korsók gondosan megtervezett dekorációt kapnak, díszítésük jellemzően utal az adott eseményre.

A fentiek mellett léteznek egyéb rendezvényekre készülő emlékkorsók és találkozó-korsók is. Az 1971-ben végzetek végzésük 50. évfordulójára aranydiplomás valétakorsót készíttettek. Talán ebből is hagyomány lesz. A Sopronhoz köthető erdészekorsók közös jellemzője, hogy többnyire kis példányban, jellemzően 30–50 darabban készültek, a 100 darab már ritkaságnak számít.

Az egyetem mellett többek között az Országos Erdészeti Egyesület, és egyes helyi csoportjai is készíttettek korábban korsókat. Némelyik Erdész-nők Országos Találkozójának résztvevői is kaptak korsókat ajándékba, például az Ásotthalmon 2005-ben megtartott esetében.

Ritkábban az állami erdőgazdaságok is növelték az erdészekorsók számát, például az Ipoly Erdő Zrt. a 2009. évi Selmechányai Vándorgyűlés emlékére készíttetett a résztvevőknek.

Olykor az erdészeti középiskolák végzős osztályai is korsókészítőkké váltak, ezeken jellemzően a végzős osztály névsora mellett az iskola címe-re a díszítőelem.

Varga Tamás, a soproni Erdészeti Múzeum korábbi igazgatójának közlő becslése szerint a selmeci kezdetektől mintegy 600–800 különböző erdészekorsó készülhetett napjainkig. Ezeket érdemes lenne összegyűjteni,

katalogizálni, és digitálisan (pl. 3D fotó) elérhetővé tenni mindenki számára.

Az erdészkersók forma- és színvilága, egyedi díszítése erdész hagyományaink és múltunk részét képezi. Összességében több ezerre tehető azon korsótípusok száma, amelyet a selmecbányai diákhagyományok közösségei a társszakokat, és az újonnan alapított szakokat is beleértve (bányászok, kohászok stb.) létrehozta. Többek közt ennek is köszönhető, hogy a selmeci hagyományokat a világ leggazdagabb tárgyi örökségét létrehozó, és folyamatosan gyarapító diákhagyományai között tartják számon.

Az 1971 óta végzett soproni egyetemisták döntő többsége valamilyen módon korsógyűjtőnek számít, hiszen szinte mindenki őriz az otthonában legalább néhány korsót egyetemi éveiből.

A 80-as évektől létezett egy néhány tucatnyi, korábban végzett hallgatóból

álló tényleges korsógyűjtő csoport, akik folyamatosan, minden évben megvásárolták az újabb korsókat. Neki akár 50–100 darabból álló kollekciónk is lehet.

A korsók gyűjtése helyigényes tevékenység. Sajnos a közelmúltban végzetek már kevésbé gyűjtik a korsókat, pláne a régebben készültet. Részben talán ennek is köszönhető, hogy napjainkra az erdészkersók gyűjtése erősen alábbhagyott. Félő, hogy gyűjtők hiányában a régebbi erdészkersók előbb-utóbb az enyészetté válnak.

Ezúton köszönöm Varga Tamásnak az értékes segítségét, amit az írás elkészítéséhez nyújtott.

Andrési Pál, okl. erdőmérnök

Fotó: **Andrési Pál**,

Soproni Erdészeti Múzeum

Első alkalommal adták át a Veszprémi Géza ösztöndíjakat

A soproni Roth Gyula Erdészeti Technikum kollégiumában, 2022. augusztus 28-án megtartott ünnepélyes tanévnyitón első alkalommal adták át a Veszprémi Gézáról elnevezett ösztöndíjat két erdésztechnikus tanulóknak, Selmeczi Dávid Zsoltnak és Staritzbüchler Áron Ferencnek. Az eseményen jelen volt a család részéről Veszprémi Géza fia is.

Az *Örökerdő Alapítvány* a családdal és a *Roth Gyula Erdészeti Technikummal* egyetértésben *Veszprémi Géza* erdésztechnikus, volt gyakorlati szakoktató nevében az idei évben ösztöndíjat alapított. Az ösztöndíj célja Veszprémi Géza emlékének megőrzése, valamint szociális rászoruló, jó szakmai tanulmányi eredményű tanulók jutalmazása.

Az okleveleket átadta *Sztojkané Bodor Ildikó*, igazgató asszony, *Kálmán Miklós*, az Örökerdő Alapítvány kuratóriumának elnöke és *Gyenge Álmos*, az Ösztöndíj Bizottság tagja.

A most átadott Veszprémi Géza ösztöndíj a 2022/23-as tanévre 200 ezer forintos támogatást jelent az erdészeti technikum két tanulójának. A program jövő évben folytatódik. A díjazottaknak gratulálunk, tanulmányaikhoz további sok sikert kívánunk.

A névadó, Veszprémi Géza 1939-ben született Tényőn. Édesapját 1945-ben elveszítette, onnantól beteges édesanyja egyedül nevelte 3 testvérével együtt, nagy szegénységben, rendkívül nehéz körülmények között. 1953-ban felvételt nyert a soproni Roth Gyula Erdőgazdasági Technikumba, ahol 1957-

A Veszprémi Géza ösztöndíjak átadása Sopronban

ben tett képesítő vizsgát. Ugyanebben az évben a Tanulmányi Erdőgazdaságnál kezdett dolgozni, beosztott erdészként. Két év katonaság után hat évig a Fertőrákosi kerület vezetője. Ezt követően a Szárhalmi kerületet vezette 10 évig, ahol belépett az életébe a csemetetermesztés. 1977 tavaszán a Tóalmi Csemetekert vezetésével bízták meg, ahol a munka mellett technikai és egyetemi gyakorlatok, továbbképzések és tapasztalatcserék is zajlottak. A rendszerváltást követően, 35 éves szakmai gyakorlattal került az Erdészeti Szakközépiskolába mint szakoktató, ahol aktív szolgálatának utolsó 6 évét töltöt-

te. A feladat nem volt számára egészen új, hiszen előző állomáshelyeinek mindegyikén sok gyakorlatot szervezett és vezetett. A felsorolt beosztások mellett másodállású vállalkozóként cserjecsmete-termesztéssel foglalkozott. 2000-ben Bedő-díjjal tüntették ki.

Hatéves szakoktatói tevékenysége alatt tanuló magabiztos és időtálló tudást szereztek növényismeretből és erdőművelésből, ezen belül is elsősorban a szaporítóanyag-termesztés gyakorlatából. Mindezekon túl példát mutatott diákjainak öltözködés, viselkedés, helytállás és szakmaszeretet terén is. Nem tűrte a nyegleséget vagy a trágár beszédet. Elvárta az igazmondást, a helytállást és a férfias viselkedést. Megmutatta, hogy az ember számára a munka fontos, és az elévzett munka örömet is ad.

Nyugdíjba vonulását követően is tartotta a kapcsolatot az érdeklődő diákokkal. Otthonában szaporítóanyag-termesztési szakköröket tartott, ezzel is bővítve több erdész szaktudását. Vallásos és hívő emberként feleségével kiegyensúlyozott házasságban élt, két gyermekük boldogulásáért igyekeztek mindent megtenni. Igazságtalanul rövid nyugdíjas évek után, 2009-ben hunyt el.

Élete jól mutatja, hogy tanulással, kitartással, szakmaszeretettel, becsületes munkával és hittel, nehéz sorsú családból indulva is elérhető a biztos megélhetés, a szakmai elismerés, és megtehető a biztos családi háttér.

Kálmán Miklós

okl. erdőmérnök, elnök

Örökerdő Alapítvány

Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó (1941–2022)

„Tisztelt gyászoló családtagok, rokonok, barátok, kollégák, tanítványok! Búcsúzik a család, a Soproni Egyetem egy nagyszerű embertől.

Szavakba nehezen foglalható megrendültséget érzek,

hogy szeretett tanárunk, kollégánk és barátunk, *dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó* eltávozott közülünk. A búcsú, a végső elköszönés perceiben az emlékezés, a tiszteletadás gondolatai mellett felidéződnek a közösen, az Egyetem nagy családjában átélt élmények.

„E helyt éltem le életem, melyben szerettem, Nem szégyenkezem, mert ember lettem, Gyermekeket neveltem, emberekért tettem. Lelkem, s szeretetem Nektek szenteltem, nedves estéken verseket rebegtem. Veletek nevettem, veletek nevettek, fellegekben.

Nem kell elkeserednetek, el ne feledjétek. Estelente csendben, egyszer-egyszer emlékeztek. Isten Veletek Gyerekek!”

Hányszor de hányszor hallhattuk tőle, „Melindától” szakestélyeken, közösségépítő programokon a magyar nyelv sajátos nyelvi játékaival, eszperentűl megfogalmazott gondolatait, útra való üzenetét, biztató szavait egy-egy vizsgaidőszak nehézséget hozó időszak előtt vagy éppen hagyományaink felidézése közben.

A *Soproni Szemle* már 1960-ban beszámolt az Erdészeti Technikum ifjú növendékéről, aki a nagy tudós *Kitaibel Pál* Szent György utcai emléktáblájának avatásakor, *Áprily Lajos Fegyvertelen vadász dala* című költeményét szavalta.

A hatvanas években még ritkaságszámba ment, hogy valaki hölgy léteire erdésznek tanuljon. Amikor nagy többségben lévő férfi társai ennek okáról faggatták előszeretettel mesélte el, hogy sokáig cukrász szeretett volna lenni, sok krémet enni. Két bátyja azonban – akik szintén erdészek – elvitték egy cukrászdába és rendeltek neki hat krémet. A negyedik után örökre felhagyott a krémesevással. Így a családban harmadikként ő is erdész lett.

Ha a pusztá tényeket nézzük akkor szakmai életének a következők voltak a legfőbb állomásai: Végzése után, 1965 augusztusától, a Faforgács Feldolgozó Vállalatnál állt munkába, mint gyakornok. Ez az időszak azonban igen rövid volt. 1966. január 1-jétől már az Erdészeti és Faipari Egyetemen találjuk, mint gyakornok. Itt aztán különböző beosztásokban – tanszéki önálló mechanikus, mérnök, tudományos segédmunkatárs, tudományos munkatárs, múzeumi csoportvezetőként végezte fáradhatatlan munkabírással és lelkesedéssel feladatát.

1989-ben az Erdészeti Múzeum frissen kinevezett igazgatójaként kezdte meg azt a több évtizedes, igen magas színvonalú gyűjtőmunkát, melynek eredményeként az

évek alatt több ezer értékes, sokszor felbecsülhetetlen értékű ereklye került megővésre és bemutatásra a múzeumban.

Külön büszke volt például a Selmechánynán 1898-ban alapított Erdészeti Kísérleti Állomás eredeti táblájára, vagy az 1870-es évekből származó, selmeci rovargyűjteményre. Szűnni nem akaró lelkesedésének köszönhetően az Erdészeti Múzeum Sopron és Magyarország egyik legkülönlegesebb és legegységibb gyűjteményévé vált.

Élete volt a Múzeum, legyen az hétköznap vagy hétvége. Az ottani kis csapatot lelkesedésével, végtelen energiájával összetartó közösséggé formálta. Rendszeresen tartott a munkatársaknak kerti partit, de nem maradhattak el a születés- és névnapi megemlékezések sem. Ilyenkor az általa főzött töltött, vagy rakott káposztával kedveskedett nekik. A köszöntések a nyugálmányba vonulással sem maradtak el! Ha valakinek születésnapja körül megcsörrent a telefonja, biztos lehetett benne, hogy Ildikó éneklé majd neki a „*Boldog születésnapot...!*”.

Színes kedéllyel teli világának fiatalos vídamsága, diákos humora, adomázó mesélőkedve, szívderítő közvetlensége akkor csillogott leginkább, ha a diákság körében vagy helytörténész kollégái között a múzeum kiállított tárgyairól és a selmeci hagyományokról mesélhetett.

Közösségteremtő képessége széles körben ismert volt. A számtalan időszaki kiállítás létrehozása, megszervezése nem is működött volna enélkül! Jól példázza ezt egy pár évtizeddel ezelőtti történet: Az aktuális időszaki kiállítás megnyitására felkerde az akkor frissen kinevezett dékánt, aki azonban erősen húzódozott ettől. A hosszas

győzködés végén Ildikó végső érvként azt mondta: „*Gyere el! Meglátod, jó buli lesz!*” A rendezvény sikeres lett. Utána a frissen kinevezett dékán odasétált hozzá és azt mondta: „*Igazad lett! Jó buli volt!*” Visszaemlékezve nagyon sokszor mondhattuk el: „*Ildikó/Melinda! Igazad volt!*”

Aktív szerepet vállalt az erdész nők tagjaként azért, hogy jelvényükön az erdész csillag mellett a liliom ne csak képletesen kapjon helyet, hanem az valóban az életben is ötvözze a szakmaiságot a családdal és a hittel.

A fél évszázados fennállását nemrégiben ünneplő a Soproni Helytörténészek Baráti Köre aktív tagjaként szervezte a helytörténész szakemberek közötti kapcsolattartást, lelkesen vállalt szerepet még a közelmúltban is a kör korábban megtartott üléseinek dokumentálásában.

Érdemei nem maradtak ismeretlenek és nem nélkülözték a hivatalos elismeréseket sem. Tevékenységét 2021-ben a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével ismerték el.

Mindannyian, akik ismerték Ildikót, méltán tisztelték és becsülték. Az ész és a szív példaképeként emlékezzünk e rendkívüli egyéniségre, akiben értelem, műveltség, tudás, jóság és életszeretet ötvöződött. Mindannyian csak földi megtestesülésétől búcsúznak, emléke azonban velünk marad.

Drága Ildikó, annyira szerettem volna megmutatni Neked novemberben a szépen felújított, szeretett múzeumodat. Talán, sőt biztosan ott leszel velünk majd és együtt ünnepelünk. S amit ígérhetek, az egyik terem a TE nevedet fogja viselni majd.

Legyen Neked egekben, mennyben teljes tered, s melletted végtelen szeretet!

Prof. dr. Fábrián Attila

Megjelent a Magyarország erdeinek összefoglaló adatai 2021 című kiadvány

A Nemzeti Földügyi Központ (NFK) Erdészeti Főosztálya idén már nyár elején el tudta végezni az Országos Erdőállomány Adattár éves zárását, az ún. „2021. évi statisztikai állapot” előállítását, ezzel sor kerülhetett a *Magyarország erdeinek összefoglaló adatai 2021* című kiadvány gyorsabb publikálására is, először letölthető, elektronikus formátumban, majd nyomtatott kivitelben is.

Az Országos Erdőállomány Adattár, illetve az Országos Statisztikai Adatfelvételi Programból származó adatok alapján hazánk erdeinek legfontosabb statisztikáit tartalmazó táblázatos formában összefoglaló leporellót minden évben azonos felépítéssel és tartalommal adja ki az Erdészeti Főosztály, a változások így könnyen nyomon követhetők.

Az NFK honlapján (https://nfk.gov.hu/Magyarország_erdeivel_kapcsolatos_adatok_news_513) is elérhető, pdf. formátumban könnyen letölthető, friss adatokat tartalmazó brosúrát az Erdészeti Lapok jelenlegi számához nyomtatott változatban mellékeltek, ezáltal a magyar erdők aktuális számszerű jellemzőivel az Olvasók még könnyebben és szélesebb körben ismerkedhetnek meg.

NFK Erdészeti Főosztály

Magyarország erdeinek
összefoglaló adatai

2021

Kiadta a Nemzeti Földügyi Központ Erdészeti Főosztály Budapest, 2022

Cimlapfénykép:
Dr. Tobisch Tamás

A publikált adatok az Országos Erdőállomány Adattár 2021-es statisztikai állapotából, valamint az Országos Statisztikai Adatfelvételi Programból származnak.
A szabadrendelkezésű erdők adatait nem tartalmazzák.

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az *Erdészeti Lapok* is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szól, sorszámmal és vonalkóddal van ellátva, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2022-re szóló érvényesítő matrikát azok a tagok kapták meg az *Erdészeti Lapokon* keresztül, akik határidőre eleget tettek az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüknek.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoportok titkárainál.

Partnereink:

MOUNTEX
A TÜRABOLT

STIHL

Nimrod
Vadász-horgász bolt

Mahindra
Rise.

GRUBE
ERDÉSZET, VADÁSZAT, OUTDOOR

Harmónia-VADÁSZBOLTOK

VÁGJUNK BELE!
—
STIHL » ÉS KÉSZ
—

STIHL